

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3357/2017. (XII. 22.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.10/2016/6. számú határozata és a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.14/2016/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó 2001–2008 között először fogalmazóként, majd bírósági titkárként, 2012. április 1-jétől pedig határozott időre kinevezett bíróként dolgozott az egyik járásbíróságon (a 2008–2012 közötti időszakban helyettes megyei bírósági végrehajtó volt). A határozott idő lejárta előtt, mivel kérelmezte a határozatlan idejű kinevezést – a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 24. § (2) bekezdése és 70. § (1) bekezdése alapján – elrendelték a bíróként végzett munkájának a vizsgálatát. 2015. február 25-én kelt összefoglaló jelentésében a törvényszék elnöke azt állapította meg, hogy a vizsgált bíró a határozatlan időre szóló kinevezésre nem alkalmas, következésképpen az indítványozó szolgálati jogviszonya 2015. március 31-én – a három éves határozott idő lejártával – megszűnt.
- [3] Az indítványozó az illetékes közigazgatási és munkaügyi bíróságon munkaügyi pert kezdeményezett a bírói szolgálati jogviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása iránt, emellett pedig a minősítés eredményével szemben is jogorvoslattal élt a szolgálati bíróságon. A Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság SZÉ4/2015/22. számú, 2015. július 8-án kelt határozatával a panaszos minősítést kifogásoló jogorvoslati kérelmének helyt adott. A törvényszék elnökének fellebbezése nyomán azonban a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.13/2015/7. számú határozatával a döntést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú szolgálati bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. A megismételt eljárásban hozott SZÉ8/2015/25. számú határozatával a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság ismét az indítványozó határozatlan idejű bírói kinevezésre való alkalmasságát állapította meg, amely döntés ellen a törvényszék elnöke ismét fellebbezett. E döntést a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság 2016. július 11-én kelt SZfÉ.10/2016/6. számú határozatával megváltoztatta, és az értékelés („nem alkalmas”) eredményével kapcsolatos jogorvoslati kérelmet elutasította (a továbbiakban: bírói alkalmasságot értékelő eljárás).
- [4] E döntést támadja az indítványozó jelen ügyben alkotmányjogi panasszal. Úgy véli ugyanis, hogy a másodfokú szolgálati bíróság határozata sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, a C) cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, a 26. cikk (1) bekezdését, valamint a 28. cikkét.
- [5] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljárás követelménye – illetve részben a jogorvoslathoz való jog is – a következő okok miatt sérült.
- [6] Az indítványozó ügyében – szerinte helyesen, és „A szolgálati bíróságok ügyrendjében” foglalt előírásokkal összhangban – az elsőfokú és a megismételt elsőfokú eljárásban is ugyanaz a bírói tanács járt el. A megismételt másodfokú eljárásban viszont az eredetileg eljáró tanács helyett a másodfokú szolgálati bíróság elnöke – az indítványozó szerint indok nélkül, önkényesen – egy másik tanácsot jelölt ki az ügyben való eljárásra. Ráadásul azt a tanácsot, amelyben a másodfokú szolgálati bíróság elnöke maga is tag volt, és az ügy előadó bírója is ő lett (lényegében „magára osztotta az ügyet”). Az ügyelosztás az indítványozó szerint – az Alkotmánybíróság

- 21/2014. (VII. 15.) AB határozata (Indokolás [81]) figyelembevételével – sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, illetve ezen belül a törvényes bíróhoz való jogot, a függetlenség és a pártatlanság elvét is.
- [7] Az indítványozó szerint a másodfokú szolgálati bíróság határozatának sem a szóbeli, sem az írásbeli indokolása nem tesz eleget az indokolási kötelezettségből fakadó követelményeknek. A szóbeli indokolásból például nem derült ki, hogy „miért és mennyiben tartotta a másodfokú szolgálati bíróság megalapozatlannak az elsőfokú határozatot, miért járt el ténybíróságként, mire alapította eltérő tényállás-megállapítási jogosultságát és miért sértette meg súlyosan, indokolatlanul a felülmérlegelés tilalmának [...] elvét. Az általam csatolt bizonyítékokról, valamint az előterjesztett bizonyítási indítványaimról, azok elutasításáról vagy az elutasítás okairól szó sem esett, nem is beszélve a vizsgálóbiztos jelentéseiről.” Az írásba foglalt másodfokú döntés „ténybeli indokolása nem tartalmazza valamennyi bizonyíték számbavételét, mérlegelését, ill. annak módját, a jogi indokolás pedig semmiféle rendelkezést nem tartalmaz az általam felajánlott bizonyítás mellőzése, annak jogszabályi alapja tárgyában.” Mindez az indítványozó szerint a tisztességes eljáráshoz való jog mellett a hatékony jogorvoslathoz való jogot is sérti.
- [8] Az indítványozó úgy véli, a másodfokú szolgálati bíróság megsértette a felülmérlegelés tilalmát (a bíróság nem folytatott le bizonyítást, ennek ellenére a bizonyítékokat az elsőfokú bíróságtól eltérően értékelte, illetve elvégezte az „elsőfokú szolgálati bíróság által elmulasztott bizonyítékok értékelését”).
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást maradéktalanul feltárta, ezért bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül – amire nem került sor a másodfokú eljárásban – a másodfokú bíróságnak a döntést megváltoztató határozata szükségképpen megalapozatlan volt.
- [10] Az indítványozó állítása szerint a másodfokú szolgálati bíróság olyan kompetencia (kollégákkal való kapcsolat) tekintetében is alkalmatlanságot állapított meg, amely jellemző tekintetében még maga a törvényszék elnöke sem tett a panaszos képességeire vonatkozó kifogást. Emellett pedig két új, a Bjt.-ben nem is szereplő kompetencia (szerénység, szakmai alázat) hiányára is hivatkozott a szakmai alkalmatlanság indokolása körében. Továbbá a bíróság egy 2008-as – tehát még a bírói kinevezés előtt keletkezett – irat tartalmára is hivatkozott a bírói munka értékelésekor. Mindez szerinte sérti a jogbiztonság követelményét.
- [11] Az indítványozó a fegyveregyenlőség sérelmeként értékeli, hogy a bírói tevékenység értékelése során vizsgált – tehát a vizsgálat szerves részét képező – bírói ügyek aktájába a szolgálati bírósági eljárásban a bírói szolgálati jogviszonya megszűnését követően már nem tudott betekinteni, emiatt pedig a másodfokú szolgálati bíróság csupán a fellebbezést benyújtó törvényszék álláspontját ismerhette meg az eljárásban a vizsgálóbíró jelentésével kapcsolatban. Az indítványozó továbbá hiába kérte, hogy a bírói értékelés alapjául szolgáló minden iratot teljes terjedelmében megismerhessen, a vizsgálóbíró által a törvényszék elnökének címzett – 2015. január 26-án kelt – levél utolsó bekezdését ugyanis arra hivatkozással, hogy az „a vizsgáló személyes jellegű kérelmét tartalmazza”, kitakarták. Megjegyzendő ezzel kapcsolatban, hogy az indítványozó a szolgálati bírósági eljárással párhuzamosan kezdeményezett munkaügyi perben később – a 2016. október 25. napján tartott tárgyaláson – megismerhette a kérdéses bekezdést. A bekezdés a vizsgálóbíró megjegyzését tartalmazza, amely szerint ő nem rendelkezik olyan igazgatási vagy szakmai tisztséggel, amely alapján a bírói vizsgálat lefolytatása a feladata lenne, a vizsgálatot csak azért végezte el, mert más bíró azt nem vállalta, és számára lelkiileg is megterhelő volt, hogy kollégájáról a munkáját illetően kedvezőtlen véleményt kellett nyilvánítania. Az indítványozó szerint ez a nyilatkozat megkérdőjelezi a bírói vizsgálat jogszerűségét, felveti annak lehetőségét is, hogy az értékelés eredménye utasításra született, továbbá ismét hangsúlyosan mutat rá arra, hogy bár az irat része volt a bírói személyi anyagának, a vitatott bekezdést a szolgálati bírósági eljárásban nem ismerhette meg, így annak tartalmára az eljárásban nem is tehetett észrevételt.
- [12] Összefoglalva tehát az indítványozó úgy véli, a másodfokú bíróság „bizonyítási eljárást le nem folytatva, új bizonyítékot nem értékelve, megsértve az indokolási kötelezettséget, a közvetlenséget, a bizonyítékok szabad értékelésének, a fegyveregyenlőség, a jogbiztonság, a felülmérlegelési tilalom elvét, a jogállási törvény rendelkezésein felül önhatalmúlag két értékelési kompetenciát kreálva hozott egy többszörösen megalapozatlan, iratellenes határozatot”.
- [13] Mivel a bírói függetlenség része az „elmozdíthatatlanság”, az indítványozó az alkalmassága kérdésében hozott döntést a bírói függetlenség sérelmének is tekinti. Úgy véli, szakmai alkalmasságát nem tudták egyértelműen cáfolni az eljárásban, ezért „emberi alkalmatlanság” kimondására került sor, amellyel tulajdonképpen a törvényszék „igazgatási és szakmai vezetésének jogellenes magatartásait, visszaéléseit, mulasztásait” kívánták elfedni.

- [14] Mindezekkel összhangban az indítványozó hivatkozott az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkére (tisztességes tárgyaláshoz való jog) és 13. cikkére (hatékony jogorvoslat), kifejtette, hogy a bírói alkalmassága értékelése tekintetében kezdeményezett jogorvoslati eljárás nem volt hatékony (az indítványozó számára kedvezőtlen döntés született), továbbá, mivel a szolgálati bíróság már a bírói szolgálati jogviszony megszűnése után döntött, a döntést hozó szerv nem tekinthető függetlennek.
- [15] 2. Az indítványozó később indítvány-kiegészítést nyújtott be, és az új eljárás kezdeményezése iránti kérelmét elutasító szolgálati bírósági végzéseket is megtámadta (a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság SZÉ3/2016/4. számú, valamint a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.14/2016/5. számú végzése).
- [16] Az elutasító döntés indoka kettős volt. A bíróság hivatkozott egyrészt arra, hogy a szolgálati bíróság csak a bírói szolgálati jogviszonyának fennállása alatt benyújtott kérelmek elbírálására rendelkezik hatáskörrel, az indítványozó szolgálati jogviszonya azonban 2015. március 31-vel megszűnt, a kérelmet pedig 2016. július 27-én nyújtotta be. A szolgálati bíróság másrészt kitért arra, hogy az új eljárás kezdeményezésének jogalapjaként megjelölt Bjt. 129. §-a egy olyan rendkívüli jogorvoslati lehetőséget szabályoz, amely kizárólag fegyelmi eljárásokra vonatkozik, azonban a határozatlan idejű kinevezésre való alkalmasság tárgyában hozott jogerős határozatok esetében a Bjt. utaló szabállyal sem rendeli el a 129. § alkalmazhatóságát. A másodfokú bíróság a döntést helybenhagyta. Bár az elsőfokú bíróságtól eltérően akként foglalt állást, hogy a szolgálati jogviszony megszűnése nem akadályozza az új eljárás kezdeményezését, osztotta ugyanakkor az elsőfokú bíróság álláspontját abban a kérdésben, hogy új eljárás kezdeményezését a Bjt. kizárólag fegyelmi eljárás esetében teszi lehetővé, a szakmai alkalmasság tekintetében nem. A másodfokú végzés utalt arra, hogy az elsőfokú eljárásban kijelölt vizsgálóbiztos – mivel az ügy alapvetően a Bjt. 129. §-a alkalmazhatóságát érintő jogkérdés körül forgott – eljárási cselekményt nem fogantatosított, továbbá arra is, hogy a törvényszék elnöke által benyújtott, a Bjt. 129. §-a alkalmazhatóságával összefüggő ellenkérelem megismerhetőségét a panaszos számára a másodfokú eljárásban biztosították.
- [17] Az indítványozó szerint az új eljárás kezdeményezése iránti kérelmét elutasító bírósági végzések sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, illetve a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikkét (tisztességes tárgyaláshoz való jog) és 13. cikkét (hatékony jogorvoslat) is. Úgy véli, hogy a bíróságok tévesen állították, hogy a Bjt. 129. §-a alapján csak fegyelmi ügyben lehet új eljárást kezdeményezni; a fegyveregyenlőség sérelmének minősül, hogy bár a törvényszék elnökének a véleményét beszerezték, azt azonban neki írásban nem küldték meg; az ügyben az indítványozót a vizsgálóbiztos nem hallgatta meg, és e nélkül a szolgálati bíróságok egyáltalán nem is hozhattak volna döntést; végezetül pedig az indítványozó érveit és bizonyítékait szerinte a bíróságok nem vizsgálták meg, következésképpen az elutasítás önkényes volt, az új eljárás kezdeményezése – mint rendkívüli jogorvoslat – pedig nem tekinthető hatékony jogorvoslatnak.

II.

- [18] Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„26. cikk (1) A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírákat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A bírák nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [19] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e.
- [20] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy gyakorlata alapján [lásd pl. 3219/2016. (XI. 14.) AB végzés, 3249/2015. (XII. 8.) AB végzés, 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, 3058/2017. (III. 20.) AB végzés] a támadott szolgálati bírósági döntések vizsgálatára – kivéve a bírói döntések nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát [lásd pl. 3201/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [16]] – hatáskörrel rendelkezik. A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.10/2016/6. számú határozata és a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.14/2016/5. számú végzése az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, amely az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó a rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, és panasza mindkét döntés vonatkozásában az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben került benyújtásra. A panaszos a szolgálati bírósági eljárásokban fél volt, ezért érintettsége fennáll, és alkotmányjogi panasz benyújtására is jogosultsággal rendelkezik.
- [21] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának feltétele, hogy a panaszos Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon, és a kérelem az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek megfelelően határozott legyen. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány e feltételeknek részben eleget tesz.
- [22] Utalni kell arra, hogy az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése nem az Alaptörvény alapjogi katalógusát tartalmazó fejezetében található, azonban az e cikk vonatkozásában kialakított alkotmánybírósági gyakorlat [4/2014. (I. 30.) AB határozat, Indokolás [40]–[45]; lásd még: 33/2012. (VII. 17.) AB határozat, valamint összefoglaló jelleggel 3173/2015. (IX. 23.) AB határozat, Indokolás [28]–[33]] alapján nem kizárt a korábban bírói tisztséget betöltő indítványozónak a bírói tisztségét érintő határozattal összefüggésben benyújtott, az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása.
- [23] Az Alkotmánybíróság végezetül úgy ítélte meg, hogy a panasz megfelel az Abtv. 29. §-ában írt befogadási feltételnek is. A panaszos által előadottak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vetik fel két tekintetben is. Egyrészt a panaszos az ügyelosztás önkényességét állította, és az Alkotmánybíróság a 21/2014. (VII. 15.) AB határozatában részben ilyen okok miatt egy fegyelmi ügyben hozott szolgálati bírósági határozat megsemmisítéséről döntött (Indokolás [81]), az ügyelosztás önkényessége tehát megalapozhatja egy bírói döntés alaptörvény-ellenességének a megállapítását. Másrészt érdemi vizsgálatot kíván a panaszosnak a bírósági eljárással összefüggésben a fegyveregyenlőség hiányával kapcsolatos felvetése is (amely szerint az értékelést megalapozó vizsgálat eredményeképpen született egyik iratot az indítványozó nem ismerhette meg, valamint hogy a szolgálati jogviszonyának megszűnését követően az értékelése során vizsgált bírósági ügyek aktájába már nem tekinthetett bele). A 6/1998. (III. 11.) AB határozat (ABH 1998, 91, 96.) és a 15/2002. (III. 29.) AB határozat (ABH, 2002, 116, 118.) alapján ugyanis az eljárásban szereplő adatok és dokumentumok teljes megismerése és – megfelelő biztosítékok között – birtokolása is a *fair trial* követelményéből fakadóan a „mindenképpen biztosítandó” jogok közé sorolható [megerősítette pl. 3100/2015. (V. 26.) AB határozat (Indokolás [107]–[108])].
- [24] Az Alkotmánybíróság tanácsa ezért 2017. május 2-án tartott ülésén az alkotmányjogi panasz befogadásáról döntött.

- [25] 2. Hangsúlyozandó azonban, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatályba lépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]} – lehet alapítani.” {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]} A jogállamiság követelményével összefüggésben az indítványozó által előadott sérelem nem tartozik a megjelölt kivételek közé. Szintén nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése {lásd pl. 23/2016. (XII. 12.) AB határozat, Indokolás [73]}, valamint az Alaptörvény 28. cikke {lásd pl. 3012/2017. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [28]}. Ebben a vonatkozásban ezért a panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ának, és érdemi vizsgálatnak nincs helye.
- [26] Ehhez hasonlóan szintén nincs helye érdemi vizsgálatnak az Alaptörvény a XXIV. cikk (1) bekezdését (tisztességes hatósági eljárás), illetve a XV. cikk (2) bekezdését érintően, a panaszos ugyanis ezen alaptörvényi cikkek vélt sérelmét egyáltalán nem indokolta, ezért kérelme ebben a vonatkozásban nem felel meg a határozottság követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].
- [27] A panasz érdemi vizsgálatára a fent kifejtettek értelmében abban a vonatkozásban kerülhetett sor, hogy a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróságnak az SZfÉ.10/2016/6. számú határozat meghozatalára irányuló eljárásában sérült-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, valamint a 26. cikk (1) bekezdése, illetve hogy a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróságnak az SZfÉ.14/2016/5. számú végzés meghozatalára irányuló eljárása során sérült-e az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése.
- [28] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (3) bekezdése alapján beszerezte a szolgálati bírósági eljárás iratait, valamint az Abtv. 57. § (2) bekezdése alapján nyilatkozattételre hívta fel a Kúria elnökét és a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság elnökét.

IV.

- [29] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [30] Az Alkotmánybíróság vizsgálata során először a vonatkozó szabályozási környezet főbb, jelen ügy szempontjából releváns előírásait tekintette át (Indokolás IV.1. pont), majd a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.10/2016/6. számú határozata elleni alkotmányjogi panaszt (Indokolás IV.2-4. pontok), végezetül pedig a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.14/2016/5. számú végzését támadó alkotmányjogi panaszt (Indokolás IV.5. pont) bírálta el.
- [31] 1. A Bjt. rendelkezései [lásd egyebek mellett 23. § (1) bekezdés, 24. §, 25. § (1) bekezdés, 65. § (1) bekezdés, 66. §, 68. §, 70. § (1) és (4) bekezdés, 71–85. §, 101. §] alapján az első bírói kinevezés fő szabály szerint határozott időre – három évre – szól. A bíróság elnöke a határozott idő utolsó napját megelőző 90 nappal korábban beszerzi a határozott időre kinevezett bíró nyilatkozatát arról, hogy kéri-e a határozatlan időre történő bírói kinevezését. Amennyiben a bíró kérte a határozatlan időre történő kinevezését, meg kell vizsgálni a bíró működésének teljes időtartama alatt végzett munkáját, feltéve, hogy a tényleges bírói működésének időtartama a 18 hónapot meghaladta. Az értékelést megalapozó vizsgálatot a Bjt. 70. § (1) bekezdés szerinti bíróság elnöke rendeli el, és a bíró beosztási helye és szakterülete szerint illetékes kollégiumvezető – nem értve ez alatt a közigazgatási és munkaügyi regionális kollégium vezetőjét – vagy az általa kijelölt bíró végzi el az V. Fejezetben foglaltak megfelelő alkalmazásával. A vizsgálatához kiválasztják a szükséges ügyeket és az értékeléshez beszerzik a bíró ügyeiről a vizsgált időszakban készült tanácselnöki feljegyzéseket, a bíró éves tevékenységi kimutatását, a szakterülete szerint illetékes másodfokú (felülvizsgálati ügyekben eljáró) bíróság kollégiumvezetőjének a véleményét, kötelező képzéseken való részvétellel kapcsolatos adatokat, továbbá az OBH elnöke által szabályzatban meghatározott egyéb okiratokat, véleményeket, adatokat. Az értékeléshez szükséges ügyek kiválasztásának rendjét és a vizsgálat részletes szabályait az OBH elnöke szabályzatban határozza meg [lásd a vizsgálóbíró a bíró és a bírósági vezető munkájának értékelési rendjéről és a vizsgálat részletes szempontjairól szóló a 2011. évi 4. számú – 2016. január 1-napjáig hatályos – OIT szabályzat, a továbbiakban: OIT szabályzat, ezt az Országos Bírósági Hivatal elnökének a bíró munkájának értékelési rendjéről és a vizsgálat részletes szempontjairól szóló 8/2015. (XII. 12.) OBH utasítása váltotta fel, amely az indítványozó ügyében még nem volt alkalmazandó].

- [32] A vizsgálat célja, hogy a jogerősen befejezett ügyek alapján feltárják a bíró anyagi, eljárási és ügyviteli jogszabály-alkalmazási és tárgyalásvezetési gyakorlatát (az értékelés szempontjai és tartalma tekintetében lásd Bjt. 5. melléklet, OIT szabályzat 18–22. § és az OIT szabályzat melléklete).
- [33] Ezt követően a vizsgálatot elrendelő bírósági elnök a vizsgálati anyag és a beszerzett iratok, vélemények alapján összességében értékeli a bíró munkáját. Az értékelés során – amelyben csak tényszerűen megalapozott értékelések szerepelhetnek – abban kell állást foglalni, hogy a bíró határozatlan idejű bírói kinevezésre alkalmas-e. Az értékelés ismertetésének időpontja előtt legalább 15 nappal az írásbeli értékelést a bírónak át kell adni. Az ismertetésen az értékelést elrendelő bíróság elnökén vagy elnökhelyettesén kívül részt vesz a vizsgált és a vizsgálatot végző bíró, a vizsgált bíró szakterülete szerint illetékes kollégium vezetője – nem értve ez alatt a közigazgatási és munkaügyi regionális kollégium vezetőjét – és annak a bíróságnak az elnöke, ahol a bíró szolgálatot teljesít. A vizsgált bíró legkésőbb az értékeléskor szóban és írásban észrevételt tehet. A bíróság elnöke végül az értékelés eredményét írásban megindokolja, és azt a bírónak is átadja.
- [34] Abban az esetben, ha a bírót a határozatlan idejű kinevezésre alkalmasnak találták, a kinevezési javaslatot – pályázat kiírása nélkül – a harmadik év utolsó napját megelőző 30 napon belül kell a köztársasági elnökhöz felterjeszteni. Azonban, ha a bíró a határozatlan időre történő bírói kinevezését nem kérte, vagy a vizsgálat eredményeként a kinevezésre nem alkalmas, a bíró szolgálati viszonya a kinevezés napjától számított harmadik év utolsó napján megszűnik.
- [35] Az értékelés eredményét vagy az annak írásbeli indokolásában kifejtetteket a Bjt. szerint arra jogosult vitathatja, és jogorvoslatért az elsőfokú szolgálati bírósághoz fordulhat. A jogorvoslat tárgyában hozott határozat ellen a fegyelmi határozatra vonatkozó szabályok szerint van helye fellebbezésnek és másodfokú eljárásnak.
- [36] 2. Az indítványozó a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZFÉ.10/2016/6. számú határozatát támadó panaszában elsősorban a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét állította. E körben a következő kifogásokat fogalmazta meg: a törvényes bírótól való elvonás (a bírói alkalmasságot értékelő eljárásban az elsőfokú és a megismételt elsőfokú eljárásban még ugyanaz a bírói tanács járt el, ugyanakkor a megismételt másodfokú eljárásban az eredetileg eljáró tanács helyett a másodfokú szolgálati bíróság elnöke egy másik tanácsot jelölt ki, az eljáró tanácsnak tagja volt a másodfokú szolgálati bíróság elnöke is, sőt ő lett az ügy előadó bírója is); az indokolt bírói döntéshez való jog sérelme (a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZFÉ.10/2016/6. számú határozata indokolásának hiányosságai, bizonyítékok figyelmen kívül hagyása, feljárnlott bizonyítás mellőzése, helytelen mérlegelése); a felülmérlegelés tilalmának megsértése; a bíróság a Bjt.-ben nem szereplő kompetenciák hiányát is felróta az indítványozónak, illetve egy, a bírói kinevezést megelőző körülményre is hivatkozott a döntésében; a fegyveregyenlőség követelményének a sérelme (az indítványozó nem ismerhette meg a vizsgálóbíró által készített egyik irat utolsó bekezdését, továbbá a vizsgálat alapját képező bírósági ügyek aktájába a szolgálati bírósági eljárásban – a bírói szolgálati jogviszonya megszűnését követően – már nem tudott betekinteni).
- [37] 2.1. Az Alkotmánybíróság legutóbb – utalva a korábbi gyakorlatára, és megállapítva az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érvek felhasználhatóságát – a 2/2017. (II. 10.) AB határozatában a következőképpen foglalta össze a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját: a „tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.]. A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266.]. A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. A szabály *de facto* nem állapítja meg, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]]” (Indokolás [45]–[53]).
- [38] Az Alkotmánybíróságnak ennek megfelelően a jogvita természetére is figyelemmel nem azt kellett megvizsgálnia, hogy az eljárás során történt-e bármilyen eljárási szabálysértés, hanem azt, hogy az eljárás egészének és

körülményeinek a figyelembevételével a bíróság eljárása során sérelmet szenvedtek-e a tisztességes eljáráshoz való jog garanciális részjogosítványai, illetve, hogy az eljárás a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének összességében megfelelt-e.

- [39] 2.2. Az indítványozó szerint a bírói alkalmasságát értékelő eljárás lefolytatása során a megismételt másodfokú eljárásban az eljáró tanács kijelölésére önkényesen került sor.
- [40] Amint arra a 21/2014. (VII. 15.) AB határozat (Indokolás [76]) is rámutatott „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bíróság járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. Ezen túlmenően a Bszi. ismeri a törvény által rendelt bíró fogalmát, aki pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés] [36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]].” Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseit megerősítve hangsúlyozta: „a »törvényes bírótól való elvonás tilalma« [...] – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésakor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – többek között – az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései. Az pedig éppen a törvény előtti egyenlőség érvényesülését szolgálja, hogy az említett jogszabályok mindenki számára olyan bíró közreműködését garantálják, akitől az ügy tárgyilagosa megítélése nyilvánvalóan elvárható” (Indokolás [75]). Mindezek alapján a hivatkozott 21/2014. (VII. 15.) AB határozatában az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állapította meg azért, mert a fegyelmi ügyben eljáró elsőfokú szolgálati bíróság elnöke anélkül, hogy a tárgyi kijelölést valamely szolgálati érdek vagy a bíróság működését érintő fontos ok indokolta volna, a saját mérlegelése alapján jelölte ki az elsőfokú szolgálati bíróság tanácsát és a vizsgálóbiztost (Indokolás [81]). Ebből következően a törvényes bíróhoz való jog sérelme akár önmagában is megkérdőjelezheti az eljárás tisztességességét.
- [41] Jelen ügyben mindenekelőtt arra szükséges utalni, hogy a szolgálati bíróságok ügyrendje (a továbbiakban: SZBÜ) – amelyet a Bjt. 104/A. § (2) bekezdése alapján az Országos Bírói Tanács hagyott jóvá – automatizmuson alapuló szignálási rendet ír elő a következők szerint: az „első- és a másodfokú szolgálati bíróság elnöke minden év december 15-éig felállítja a következő évben eljáró, számmal megjelölt tanácsokat, és ezt az intézkedését az Intraneten is közzéteszi. [...] Az eljáró tanácsot és annak elnökét az adott szolgálati bíróság elnöke az ügyek érkezésének sorrendjében jelöli ki, ettől kivételesen indokolt esetben eltérhet. Ilyen eltérésre adhat okot a soron következő tanácsnál még folyamatban lévő ügy, illetve a tanács tagjaival szemben fennálló kizárási ok, vagy a tanács tagjainak eljárását akadályozó egyéb ok. [...]” [SZBÜ 3. § (2) bekezdés] (lásd <http://birosag.hu/obt/szolgalati-birosag>). Az SZBÜ-ből nem következik, hogy az alapeljárásban és a megismételt eljárásban ugyanannak a tanácsnak kellene eljárnia másodfokon. Ilyen követelmény egyébként a bíróságok eljárására vonatkozó jogszabályi rendelkezésekből sem vezethető le.
- [42] Az Alkotmánybíróság annak tisztázása érdekében, hogy jelen ügyben eltért-e a másodfokú szolgálati bíróság az automatikus szignálási rendtől, s ha igen, ezzel a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező törvényes bíróhoz való jog sérelmét okozta-e, nyilatkozattételre hívta fel a Kúria elnökét, valamint beszerezte az ügy bírósági iratait is.
- [43] A bírósági aktában fellelhető SZfÉ.10/2016/2. alszámú irat szerint a fellebbezés elbírálására a Kúria mellett működő másodfokú szolgálati bíróság elnöke a 3. számú tanácsot jelölte ki, és megállapítható, hogy az ebben az iratban a tanács tagjaként megjelölt bírók hozták meg az SZfÉ.10/2016/2. számú határozatot. Továbbá az Alkotmánybíróság megkeresésére küldött válaszához csatoltan a Kúria mellett működő másodfokú szolgálati bíróság elnöke megküldte a másodfokú szolgálati bíróságon 2016. január 1. napja és december 31. napja között érkezett ügyek listáját, időrendi sorrendben minden ügy mellett feltüntetve az eljáró tanács számát. E felsorolás alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy az indítványozó ügyében *ad hoc* kijelölés nem történt: az ügy-

kiosztásra két ügy kivételével, melyek között az indítványozó ügye nem szerepelt, automatikus szignálási rend alapján került sor az 1-5. tanácsok között. Az indítványozó SZfÉ.10/2016. számú ügye a 2016-ban érkezett ügyek közül – az ügy száma szerint is – a 10. ügy volt. Mivel 2016-ban 5 tanács működött a másodfokú szolgálati bíróságon, elvileg az 5. számú tanácshoz kellett volna kerülnie az ügynek, a 6–7. számú ügyben azonban *ad hoc* tanács került kijelölésre, az automatikus szignálás ezért a 8. ügynél folytatódott, így került az indítványozó ügye a 3. számú tanácshoz. Tehát az SZfÉ.10/2016. számú ügyben nem került sor speciális kijelölésre, az eljárásban az ügyek érkezési sorrendje szerint következő tanács járt el jogorvoslati fórumként. E tényt a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság 2016. évi tevékenységéről készült nyilvános beszámolója is alátámasztja: http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/stat-tart-file/2016._evi_tevekenyseg_beszamoloja_masodfoku_szolg._bir.pdf.

- [44] Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványozónak törvényes bíróhoz való jog sérelmére történő hivatkozása nem megalapozott.
- [45] 2.3. Az indítványozó a tisztességes eljárás garanciális jelentőségű részjogosítványát képező indokolt bírói döntéshez való jog sérelmére is hivatkozott.
- [46] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. [...] Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. [...] Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[14]}. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak vizsgálatába, hogy a vizsgálóbírónak, a bíró értékelését végző bírósági vezetőnek, illetve az eljáró szolgálati bíróságoknak az indítványozó szakmai alkalmasságára vonatkozó megállapításai megalapozottak voltak-e, e kérdés vizsgálat alá vonása ugyanis nem alkotmányossági szempontú mérlegelést jelentene.
- [47] Az esetleges eljárási szabálysértéseknek azonban kivételes esetben lehet alapjogi vetülete. Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában rámutatott, hogy „[a]z indokolt bírói döntéshez fűződő jog ebből következően az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerén belül jelentkezik.” Az Alkotmánybíróság azonban „a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, [...]”. Az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket” (Indokolás [33]–[34]). Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme tehát alkotmányjogi panasz alapján akár a bírói döntés megsemmisítéséhez is vezethet.
- [48] Az Alkotmánybíróságnak mindezek alapján jelen ügyben az ügy természetére (a bírói alkalmasságot értékelő eljárás), az ügyben alkalmazandó eljárási szabályok jellegére és tartalmára is tekintettel azt kellett mérlegelnie, hogy az eljáró bíróság döntésének indokairól az Alaptörvényből fakadó „*fair trial*” követelményének megfelelő módon határozatában számot adott-e. (Az indítványozónak a határozat szóbeli indokolásának hiányosságait érintő kifogásai lényegében megegyeznek az írásba foglalt döntés indokolásával kapcsolatos kifogásaival, ezért e tekintetben az Alkotmánybíróság külön vizsgálat lefolytatását nem tartotta szükségesnek).
- [49] A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.10/2016/6. számú határozata részletesen ismerteti a vizsgálóbírónak az indítványozó bírói tevékenységét értékelő megállapításait, kitér a vizsgált bíró szakterülete

szerint illetékes másodfokú bíróság (törvényszék) kollégiumvezetőjének a vizsgálati jelentésről készült véleményére, valamint a törvényszék elnökének összefoglaló jelentésére is. Ezt követően a határozat kitér a vizsgált bírónak az értékeléssel kapcsolatos írásbeli észrevételeire, majd az értékelés ismertetésekor elhangzott álláspontokra (amely szerint egyebek mellett a vizsgálóbíró részletesen nyilatkozott a vizsgált bíró észrevételeire, és a vizsgálati jelentésben foglaltakat fenntartotta), és rögzíti, hogy a megbeszélés eredményeként a bíró minősítését kismértékben módosították, ez azonban nem érintette a vizsgálat konklúzióját. A határozat ismerteti a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság SZÉ8/2015/25. számú – a minősítést megváltoztató és a bíró alkalmasságát kimondó – határozatát és annak indokait. Eszerint az eljárásban kirendelt vizsgálóbiztos a vizsgálóbíró „által tett ténymegállapításokat ugyan elfogadta, de az észlelt hibák értékelését túl szigorúnak tartotta, a nem megfelelő minősítések helyett megfelelő minősítéseket javasolt”, és rögzíti ennek indokait. Ezután a határozat ismerteti a döntés elleni, a törvényszék elnöke által benyújtott fellebbezés indokolását és a bíró fellebbezési ellenkérelmét (lásd SZFÉ.10/2016/6. számú határozat, 2–10. oldal).

- [50] A másodfokú bíróság ezt követően (SZFÉ.10/2016/6. számú határozat, 11–14. oldal) indokolja a vizsgált bíró alkalmasságát érintő álláspontját. E körben a bíróság részletekbe menően kifejti, hogy mely, a Bjt. 5. mellékletében felsorolt képességek (együttműködési képesség, felelősségtudat, kommunikáció, konfliktuskezelés) tekintetében milyen indokok miatt, milyen bizonyítékok alapján jutott arra a következtetésre, hogy a vizsgált bíró a határozatlan idejű bírói kinevezésre alkalmatlan. A döntés elsődleges indoka a bíróságnak a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján kialakított azon álláspontja volt, amely szerint a bíró együttműködési képességének a hiánya akkor is akadály a határozatlan bírói kinevezésének, ha képzettsége, „egyes, e tisztség betöltéséhez nélkülözhetetlen képessége egyébként megvan”, illetve a „szakmai tudása, az eljárásjogi és anyagi jogi tudásában lévő hiányosságok szorgalommal és gyakorlattal különben pótolhatók lennének” (SZFÉ.10/2016/6. számú határozat, 12. oldal). A határozat e körben a bírónak az igazgatási és szakmai vezetőivel, valamint a munkatársaival és az ügyfelekkel való kapcsolatát érintő körülményeket sorol fel.
- [51] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a bírói alkalmasság értékelésére irányuló eljárás célja a bíró munkájának a Bjt. és az OIT szabályzat szerinti szempontok alapján összességében történő értékelése, és ennek eredményeképpen annak mérlegelése, hogy a bíró alkalmas-e a határozatlan idejű kinevezésre. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az eljáró bíróság a döntése alapjául szolgáló indokokról és szempontokról határozatában számot adott. A bíróság az indítványozónak az elsőfokú döntés ellen benyújtott fellebbezésre tett ellenkérelmében foglalt, az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit abban a körben, amely indokokra az alkalmatlanság kimondását alapította, kellő alapossgal megvizsgálta. A döntésből egyértelműen kitűnik, hogy a bíróság milyen érvek mentén alakította ki az ügy érdemét érintő álláspontját. A tisztességes eljárás részét képező indokolt bírói döntéshez való jog tehát az eljárásban nem szenvedett sérelmet.
- [52] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági határozat érvelését tévesnek, megalapozatlannak tartja, nem alkotmányossági kérdés. Szükséges e körben is hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság – gyakorlatának megfelelően – alkotmányjogi panasz eljárásban „nem vizsgálja [...], hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; vö. még a jelen ügghöz hasonlóan szolgálati bírósági határozat alkotmányossági szempontú vizsgálatáról szóló 21/2014. (VII. 15.) AB határozatot, Indokolás [61]}.
- [53] 2.4. Az indítványozó kérelmében a felülmérlegelés tilalmának a sérelmére is hivatkozott.
- [54] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság arra mutat rá, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése nem rögzít semmilyen elvárást a bizonyítás rendszerét, szabályait illetően [...], beleértve azt is, hogy melyik jogorvoslati fórum mennyiben mérlegelheti (felül) a bizonyítékokat. A felülmérlegelés tilalma a közvetlenség nem kodifikált, az eljárásjogi szabályokból levezetett elvével hozható összefüggésbe. Ez abból az alapfeltevésből indul ki, hogy az(ok) a bíró(k) tudja(k) a leghelyesebben mérlegeléssel megállapítani egy bizonyíték bizonyító erejét, aki(k) a bizonyítékokat – rendszerint szóbeli tárgyaláson – közvetlenül megvizsgálta(k). Sem a felülmérlegelés abszolút tilalma, sem az alól meghatározott körű kivételek léte a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogból nem vezethető le” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [83]}.
- [55] Ebből következően nem tekinthető a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének önmagában az, hogy a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok ismételt mérlegelésével a bíró alkalmasságát érintően az elsőfokú határozatban foglaltakkal ellentétes döntést hozott.

- [56] 2.5. Az indítványozó megítélése szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozta a másodfokú szolgálati bíróság azzal, hogy egyrészt a törvényszék elnöke által nem is említett kompetencia (kollégákkal való kapcsolat) tekintetében is alkalmatlanságot állapított meg, másodsorban azzal, hogy két új, a Bjt.-ben nem is szereplő kompetencia (szerénység, szakmai alázat) hiányára is hivatkozott, illetve harmadrészt azzal, hogy a bíróság egy 2008-as – tehát még a bírói kinevezés előtt keletkezett – irat tartalmára is hivatkozott a bírói alkalmasság értékelésekor.
- [57] Az Alkotmánybíróság a támadott bírósági határozat vizsgálata alapján az indítványozó hivatkozásait megalapozatlannak tartja.
- [58] Egyrészt a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.10/2016/6. számú határozatának indokolása szerint „a Bíró munkatársaival kapcsolatos nem megfelelő magatartására” a törvényszék elnöke kifejezetten kitért az értékelésében (lásd a határozat 7. oldalát). Másrészt a szolgálati bíróság nem a Bjt. 5. mellékletében felsorolt kompetenciákon túl vizsgálta kiegészítő jelleggel két új kompetencia meglétét vagy hiányát. A mondatot (amely szerint a vizsgált bíró „szerénységet, szakmai alázatot nem tükröző kérdése az volt [...]”) kontextusba helyezve egyértelműen megállapítható, hogy a bíróság kifejezetten a Bjt. 5. melléklet 2. pontjában szereplő együttműködési képesség vizsgálata körében hivatkozott egy konkrét esetre, és ennek leírásában használta az indítványozó által sérelmezett szófordulatot az indokolás részeként (lásd SZfÉ.10/2016/6. számú határozat, 13. oldal). Végezetül szintén megállapítható, hogy a bírói döntés alapja nem az indítványozónak a bírói kinevezését megelőző magatartása: a szóban forgó, 2008-ban kelt levél említésére azért került sor, mert a bíróság szükségesnek tartotta annak rögzítését, hogy a titkári időszak tapasztalatai alapján a bírói kinevezés időpontjában felhívták a bíró figyelmét a „bírói hivatással kapcsolatos legfontosabb ismervekre: a hivatástudatra, a méltányosságra, az igazságosságra és az empátiára” (SZfÉ.10/2016/6. számú határozat, 12. oldal). Szöveggörnyezetbe helyezve a megállapítást, továbbá a határozat indokolásának egészét figyelembe véve, a bíróság a döntést nem ennek a levélnek a tartalmára, hanem más körülményekre alapította.
- [59] 2.6. Az indítványozó végezetül a fegyveregyenlőség követelményének a sérelmére is hivatkozott a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatban, kifogásolta egyrészt, hogy nem ismerhette meg az ügyében keletkezett egyik irat egy bekezdését, illetve, hogy a vizsgálat alapját képező bírósági ügyek aktájába a szolgálati bírósági eljárásban – a bírói szolgálati jogviszonya megszűnését követően – már nem tekinthetett bele.
- [60] Fontos kiemelni ezzel kapcsolatban egyrészt, hogy a 6/1998. (III. 11.) AB határozat szerint „[a] tisztességes eljárásnak az egyezmény- és alkotmányszövegekben nem nevesített, de általánosan és nem vitatottan elismert eleme a »fegyverek egyenlősége«, amely a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen.” (ABH 1998, 91, 95–96.) Ezt a 22/2014. (VII. 15.) AB határozat is megerősítette, kimondva, hogy „az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége” (Indokolás [49]).
- [61] A fegyverek egyenlőségéhez való jog mint a tisztességes eljárás garanciális részjogosítványa tartalmát érintően a 6/1998. (III. 11.) AB határozat – a büntetőeljárások vonatkozásában – a következőket fogalmazta meg: „[a] másik feltétel, hogy az ügyben releváns adatokat a vád, illetve a terhelt és a védő ugyanolyan teljességben és mélységben ismerhessék meg. Itt érintkezik a *fair trial* elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés kellő idejének és eszközeinek követelményével. [...] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az eljárásban szereplő adatok és dokumentumok teljes megismerése és – megfelelő biztosítékok között – birtokolása is ezek közé a »mindenképpen biztosítandó« jogok közé sorolható.” (ABH 1998, 91, 96.) A 15/2002. (III. 29.) AB határozat pedig ezt követően azt is leszögezte, hogy a fegyverek egyenlőségének polgári perekben is érvényesülnie kell (ABH, 2002, 116, 118.). E korábbi döntéseket megerősítve és egyetértőleg hivatkozva pl. a 3100/2015. (V. 26.) AB határozat (Indokolás [107]–[108]).
- [62] Amennyiben megállapítható, hogy a döntés (értékelés) alapjául szolgáló dokumentumok teljes megismerhetősége a vizsgált eljárásban az indítványozó számára korlátozott volt, az Alkotmánybíróságnak mérlegelnie kell, hogy e tény befolyásolta-e az eljárás tisztességességét {vö. a jelen ügyben felmerülthöz bizonyos tekintetben hasonló problémát vizsgáló 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [96]–[101]}. Mindezt – mint fentebb említésre került – „az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni”,

ugyanis egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [49]}.

- [63] Az indítványozó egyrészt azt kifogásolta, hogy kifejezett kérelme ellenére az ügyben született egyik irat tartalmát nem ismerhette meg teljes terjedelmében. Rögzíteni szükséges egyrészt, hogy a vonatkozó eljárási szabályok értelmében a bíró munkáját a bíróság elnöke értékeli „a vizsgálati anyag és a beszerzett iratok, vélemények alapján” [Bjt. 74. § (1) bekezdés]. A vizsgálóbíró által készített jelentés, illetve a vizsgálat során keletkezett egyéb dokumentumok tehát az értékelés alapjául szolgálnak, az értékelést azonban az összefoglaló jelentés tartalmazza. A Bjt. szerint a vizsgálati jelentést külön nem, csak a bíróság elnöke által készített írásbeli értékelést kell a bírónak átadni, aki arra szóban és írásban észrevételt tehet. Az ismertetést követően pedig az értékelés eredményét írásban kell megindokolni, és azt a Bjt. 76. § (2) bekezdésében felsorolt személyeknek kell – egyebek mellett a vizsgált bírónak is – megküldeni. A bíró az értékelés eredményével és nem az annak alapjául szolgáló előkészítő iratokkal szemben nyújthat be jogorvoslati kérelmet (Bjt. 79. §).
- [64] Az eljárási szabályok tehát a vizsgálóbírói jelentés és más előkészítő iratok kézbesítéséről, megismerhetőségéről külön nem rendelkeznek, azt azonban nem is zárják ki. Megjegyzendő azonban, hogy az indítványozó azon hivatkozása, miszerint a szakmai vizsgálata során keletkezett iratok (így a vizsgálóbíró által a törvényszék elnökének címzett levél is) kifejezetten a személyi anyagának a részét képezik, nem megalapozott: a Bjt. 147. §-a és a Bjt. 1. melléklete alapján a személyi nyilvántartásnak csak a bíró értékeléséről szóló irat (tehát az összefoglaló jelentés) a része.
- [65] Jelen ügyben az indítványozó azt nem állította, hogy magát az értékelés alapjául szolgáló vizsgálati jelentést ne ismerhette volna meg (a konkrét ügyben rendelkezésre áll egy okirat is, amely szerint a vizsgált bíró kérelmére az összefoglaló jelentés szóbeli ismertetése előtt megküldték számára a jelentés előkészítő iratait, köztük a vizsgálati jelentést is). Alkotmányjogi panaszának kizárólag az a tárgya, hogy a vizsgálóbíró által a törvényszék elnökének címzett, 2015. január 26. napján kelt levél utolsó bekezdését kitakarták az eljárásban, és annak tartalmáról csak a szolgálati bírósági eljárás befejezését követően, az általa indított munkaügyi per során, 2016. október 25. napján szerezhetett tudomást. Az Alkotmánybíróságnak tehát az indítvány tartalmának megfelelően azt kellett megvizsgálnia, hogy e tény befolyásolta-e az eljárás tisztességességét.
- [66] Az indítványozó szerint az irat szóban forgó bekezdése két körülményre utal: egyrészt megkérdőjelezi a vizsgálóbíró jogosultságát az értékelés alapjául szolgáló vizsgálat lefolytatására, illetve annak a gyanúját veti fel, hogy a vizsgálóbírót a kedvezőtlen vélemény megfogalmazására esetleg utasították.
- [67] Az Alkotmánybíróság mindezekkel összefüggésben utal arra, hogy az indítványozó a vizsgálóbíró eljárási jogosultságát érintő kifogást, bár a levél tartalmától függetlenül a vizsgálóbíró személyével tisztában volt, sem a jogorvoslati kérelmében, sem az elsőfokú döntés elleni fellebbezésében nem fogalmazott meg korábban. Sőt, a vizsgálóbíró végkövetkeztetését magára nézve pozitívan értékelte, hiszen a fellebbezési ellenkérelmében (lásd SZfÉ.10/2016/6. számú határozat indokolása, 10. oldal) és az új eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmében (1. oldal 1. pont) is arra hivatkozott, hogy a vizsgálóbíró őt a határozatlan idejű kinevezésre összességében alkalmasnak tartotta. Az indítványozó továbbá az alkotmányjogi panaszában, valamint annak kiegészítésében sem állította, hogy a konkrét ügyben eljáró vizsgálóbíró kijelölése törvénysértő lett volna, illetve ha igen, szerinte milyen okból volt az. Törvénysértő kijelölés a vizsgálóbíró szóban forgó leveléből sem következik okszerűen, a bíró megjegyzése csak arra vonatkozik, hogy alapvetően nem volt „feladata” bírói vizsgálat lefolytatása. A Bjt. viszont nem rendelkezik az értékelést megalapozó vizsgálat lefolytatására kijelölhető bíróra vonatkozó speciális feltételről, a Bjt. 71. § (2) bekezdése szerint a vizsgálatot „a bíró beosztási helye és szakterülete szerint illetékes kollégiumvezető – nem értve ez alatt a közigazgatási és munkaügyi regionális kollégium vezetőjét – vagy az általa kijelölt bíró folytatja le”. A vizsgált ügyben született 2014.Ei.VI.A.11.19/6. számú okirat szerint a konkrét ügyben a vizsgálóbírót a civilisztikai kollégiumvezető jelölte ki. Az eljárás tisztességességét megkérdőjelező körülmény tehát a szóban forgó ügyben ebben a vonatkozásban nem merült fel.
- [68] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint továbbá a vizsgálóbíró levelében foglalt megfogalmazásból az sem vezethető le, hogy őt eljárása során utasították volna. A megfogalmazás a bíró személyes okokra visszavezethető belső vívódásáról tanúskodik, abból azonban nem vonható le az a következtetés, hogy nem saját szakmai meggyőződésén alapuló jelentést készített.
- [69] Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy bírói szolgálati jogviszonyának megszűnését (2015. március 31.) követően a vizsgált bírósági ügyek aktájához való hozzáférése megszűnt, így az eljárásban ezért sem érvényesült a fegyveregyenlőség követelménye.

- [70] A szolgálati bírósági eljárás még az indítványozó bírói szolgálati jogviszonyának megszűnését megelőzően indult (az összefoglaló jelentés kelte 2015. február 25., az indítványozó jogorvoslati kérelme 2015. március 5-én kelt). Tény azonban az is, hogy már az elsőfokú szolgálati bírósági határozatot is az indítványozó bírói szolgálati jogviszonyának megszűnését, és tárgyalás tartását követően hozták meg, a megismételt eljárás pedig a 2016. július 11-én hozott SZfÉ.10/2016/6. számú határozattal zárult le.
- [71] A bíróvizsgálat célja, hogy a jogerősen befejezett ügyek alapján feltárják a bíró anyagi, eljárási és ügyviteli jogszabály-alkalmazási és tárgyalásvezetési gyakorlatát, az összefoglaló jelentés pedig a vizsgálati anyag és az egyéb beszerzett iratok, vélemények alapján összességében értékeli a bíró munkáját. Annak a kérdésnek a mérlegelésekor tehát, hogy a bíró alkalmas-e a határozatlan időre szóló kinevezésre, alapvető jelentősége van a vizsgálatra kiválasztott ügyek bíró általi kezelése megítélésének. Az értékelés során megfogalmazott kritikával szemben pedig az értékelt bíró akkor tud hatékonyan védekezni, ha a vizsgálatra kiválasztott ügyek bírósági aktájába betekinthez. Különös tekintettel arra, hogy legalább 50 ügyet kell megvizsgálni (az indítványozó esetében 58 ügyet vizsgáltak), és hogy a vizsgálatra kiválasztott ügyeknek több különböző évből kell származniuk (lásd OIT szabályzat, 6–7. §, 10. §). Nem várható el a vizsgált bírótól, hogy minden ügyre oly módon, részletekbe menően emlékezzen, amely lehetővé teszi számára, hogy az ügy előkészítésével, az anyagi és eljárási szabályok alkalmazásával kapcsolatos esetleges kifogásokra érdemben reagálni tudjon. Amennyiben a vizsgált bíró számára e bírósági iratokhoz való hozzáférés nem biztosított az eljárás teljes időtartama alatt, a fegyveregyenlőség követelményének a sérelme alappal vehető fel.
- [72] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben figyelembe vette egyrészt, hogy a szolgálati bírósági iratok tanúsága szerint az indítványozó a törvényszék elnökének összefoglaló jelentés-tervezetére tett, 2015. február 23-án kelt írásbeli észrevételében részletesen kitért a vizsgált bírósági ügyekre, ügyszám szerint hivatkozva azokat, és elemezve, hogy miért nem értett egyet az adott ügy kapcsán az összefoglaló jelentésben tett kifogásokkal (lásd 2014. El. VI.A.11.19/24. számú irat). Továbbá a bírói munka 2015. február 25. napján történt értékeléséről szóló jegyzőkönyv is igazolja, hogy az indítványozó a szükséges iratok birtokában volt (egy konkrét ügy kapcsán az indítványozó kifejezetten azt nyilatkozta, hogy a „kérdéses perben a jegyzőkönyv másolata itt van”, lásd 2014. El. VI.A.11.19/26. számú irat, 10. oldal). Az indítványozónak tehát az eljárás során kétséget kizáróan lehetősége volt arra, hogy az értékelés eredményének alapjául szolgáló dokumentumokat megismerhesse, és azokra észrevételeket tegyen, és e lehetőséggel élt is. Ügyét tehát alapvetően olyan feltételek között tudta előadni, amelyek nem helyezték őt a törvényszék elnökével szemben hátrányos helyzetbe.
- [73] A megismételt elsőfokú eljárásban – amely már az indítványozó bírói szolgálati jogviszonyának megszűnését követően indult – a vizsgálóbiztos beszerezte az értékelés alapjául szolgáló 58 ügy iratait, és az ügyek részletes vizsgálata és elemzése után értékelt a jelentésében a vizsgált bíró tevékenységét. A vizsgálóbiztos jelentését az indítványozó rendelkezésére bocsátották. Az elsőfokú határozat indokolása szerint az indítványozó a megismételt eljárásban „részletes írásbeli nyilatkozatokat, észrevételeket tett az eljárás során felmerült adatokkal, tényekkel, bizonyítékokkal és nyilatkozatokkal kapcsolatban” (SZÉ8/2015/25. számú határozat, 7. oldal). Továbbá az Alkotmánybíróság megkeresésére a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság elnöke azt a tájékoztatást adta, hogy a „bírói munka értékelését megalapozó mindazon, a bíró által intézett ügyirat, amely az értékelést vitató szolgálati bírósági eljárásban bizonyítékkul szolgál, értelemszerűen az eljárásban részes fél által – még ha időközben bírói tisztsége meg is szűnt – megtekinthető”. Sem az elsőfokú, sem a másodfokú határozat indokolásában nem szerepel, és az indítványozó más olyan dokumentumot sem csatolt, illetve az Alkotmánybíróság rendelkezésére bocsátott iratanyagban sem lelhető fel olyan irat, amely azt igazolná, hogy az eljárás során a bírósági aktákba való betekintés lehetőségét kérte volna, vagy hogy e kérelmét elutasították volna.
- [74] Összefoglalva tehát: az indítványozó számára egy dokumentum egy részletét leszámítva biztosított volt az eljárás teljes időtartama alatt az ügyében keletkezett dokumentumok teljes hozzáférhetősége. A vizsgált bírósági aktákhoz az eljárás megindításakor hozzáfért, és a későbbiekben is hozzáférhetett volna. Az a tény, hogy a vizsgálóbíró levelének egy részletét nem a szolgálati bírósági, hanem később a munkaügyi bírósági eljárásban ismerhette meg, nem akadályozta az értékelés eredményének a vitatásában. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy összességében az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.
- [75] 3. Tekintettel arra, hogy a bírói értékelés eredményeképpen az indítványozó bírói szolgálati jogviszonya a határozott idő lejártakor megszűnt, az indítványozó a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság

SZfÉ.10/2016/6. számú határozatával összefüggésben az Alaptörvény 26. cikkének a bírák függetlenségét garantáló (1) bekezdése sérelmét is állította.

- [76] A „bírák jogállásának lényeges eleme a személyes függetlenséggel, az elmozdíthatatlansággal összefüggésben a jogviszonyuk megszűnésének a szabályozása” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [87]}, ez azonban nem jelenti azt, hogy a határozott időre kinevezett bírónak az Alaptörvény garantálná a határozott idő lejártát követően a határozatlan időre történő kinevezést. Mint ahogy az sem vezethető le az Alaptörvényből, hogy a bírói szolgálati jogviszony jogszabályban meghatározott, az alkotmányos követelményekkel összeegyeztethető előírások alapján, az így meghatározott feltételek fennállása esetében, és az alkotmányos követelményeknek megfelelő eljárás lefolytatását követően ne lenne megszüntethető.
- [77] Az indítványozó az Alkotmánybíróság elé terjesztett ügyében az alkalmasság tárgyában mérlegelés eredményeképpen hozott döntést és a döntés meghozatalának a körülményeit kifogásolta (e döntés következménye volt az, hogy a bírói szolgálati jogviszony a határozott idő lejártával megszűnt). Egyrészt az eljárás eredményét illetően – mivel a szakmai alkalmasság megítélése nem alkotmányossági kérdés – az Alkotmánybíróság nem foglalhat állást. Másrészt pedig, amint azt az Alkotmánybíróság jelen határozatában megállapította, a bírói alkalmasságot értékelő eljárás összességében a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének megfelelt. Ebből következően az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének a sérelme sem volt megállapítható.
- [78] 4. Az indítványozó végezetül a jogorvoslathoz való jogának [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] a sérelmére is hivatkozott a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.10/2016/6. számú határozatával összefüggésben.
- [79] Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata értelmében „[m]inden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát” {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. Továbbá „a jogorvoslathoz fűződő jog azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására” {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [80] Az indítványozó ügyében kétfokú bírósági eljárás folyt, az elsőfokú szolgálati bíróság az indítványozó számára kedvezően döntött, a másodfokú szolgálati bíróság azonban e határozatot megváltoztatta. Önmagában az a tény, hogy az indítványozónak a Bjt. 79. §-a szerinti, az értékelés eredményével szembeni jogorvoslati kérelme összességében nem vezetett eredményre – azaz a jogerős határozatot hozó bíróság nem osztotta (jogi) álláspontját az ügy tárgyát képező konkrét kérdésben – nem sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [81] 5. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát kiegészítve a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.14/2016/5. számú végzésére is kiterjesztette a kérelmét, amely az új eljárás kezdeményezése iránti kérelmét jogerősen elutasította. A végzést érintően a panaszos az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmét állította.
- [82] 5.1. Az indítványozó három okból tartja tisztességtelennek – és ezáltal az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértőnek – a bíróság eljárását: egyrészt kifogásolja a Bjt. 129. §-ának azon értelmezését, amely szerint új eljárást szakmai alkalmasság tárgyában nem, csak fegyelmi ügyben lehet kezdeményezni; másrészt sérelmezi, hogy a kijelölt vizsgálóbiztos az eljárásban őt nem hallgatta meg; harmadrészt pedig nehezményezi, hogy a törvényszék elnökének az elsőfokú eljárásban beszerzett véleményét számára nem küldték meg.
- [83] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmával kapcsolatban a jelen határozat indokolásának IV.2. pontjában (Indokolás [36]–[74]) foglaltakra utal, az ott szereplő megállapítások megismétlését e körben nem tartja szükségesnek.
- [84] A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.14/2016/5. számú végzésében vázolja a bírói értékelés eredményével szembeni jogorvoslati lehetőségeket, és a szabályozás rendszerét ismertetve részletesen indokolja, hogy a Bjt. 129. §-át miért nem tartja alkalmazhatónak. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját vizsgálja, és tartózkodik attól, hogy szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {lásd pl. 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12], legutóbb pl. 3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indo-

- kolás [15]]. Az alkalmazandó jogszabályok értelmezése a rendes bíróságok feladata {3167/2014. (VI. 3.) AB határozat, Indokolás [12]}. A jelen indítványhoz kapcsolódóan annak eldöntése, hogy a konkrét ügyben helye volt-e a Bjt. 129. §-a alkalmazásával új eljárás kezdeményezésének, olyan jogértelmezési kérdés, melynek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra alapított kérelem alapján nincs lehetősége.
- [85] Az Alkotmánybíróság az indítványozó által kifogásolt eljárási szabálysértések kapcsán sem látta megállapíthatónak a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét a következők szerint.
- [86] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint egyrészt a hivatkozott alapjogot nem sértette az, hogy az elsőfokú eljárásban kijelölt vizsgálóbiztos az indítványozót nem hallgatta meg személyesen. A vizsgálóbiztos feladata ugyanis a Bjt. 120. § (1) bekezdése szerint a tényállás megállapításához szükséges körülmények tisztázása, és ennek érdekében kerül sor egyébeken mellett az eljárás alá vont bíró meghallgatására. Jelen ügyben azonban érdemi vizsgálatra és az ügy érdemi elbírálására nem került sor, a vizsgálóbiztos – amint arra másodfokú szolgálati bíróság végzése is utal – eljárási cselekményt egyáltalán nem foganatosított. A szolgálati bíróságok kizárólag az új eljárás kezdeményezése iránti kérelem elbírálhatóságáról döntöttek, e döntés pedig kizárólag a Bjt. 129. §-ának értelmezésétől mint jogkérdéstől függött.
- [87] Az indítványozó a fegyveregyenlőség követelményének sérelmét látta abban, hogy az elsőfokú eljárásban nem kézbesítették számára a bírói értékelést végző törvényszéki elnöknek a Bjt. 129. §-ának értelmezésére vonatkozó álláspontját rögzítő írásbeli ellenkérelmét.
- [88] Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság e sérelmet orvosolta, és az indítványozó a dokumentum tartalmát a másodfokú eljárásban megismerhette és arra észrevételt tehetett, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme ebben a tekintetben sem állapítható meg.
- [89] 5.2. Az jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmére hivatkozó indítványozói kérelemmel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat, hogy „törtlen gyakorlata szerint {lásd például: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [16]; 3022/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [14] és [19]; 3186/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [20]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]; 3071/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [16]; 3100/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; 3274/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [14]; 3035/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [6]} az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. [...] A felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – ugyanakkor az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe, mivel a rendkívüli jogorvoslat nem tekinthető az alkotmányos jogorvoslathoz való jog részének [például: 3242/2015. (XII. 8.) AB végzés]. [...] Ezt nem befolyásolja az sem, hogy a polgári perjog keretei között a felülvizsgálat jogorvoslatnak (perorvoslatnak) minősül” {3132/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [18]}. Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság – összefüggés hiányában – a perújítási kérelmet elutasító bírósági döntéssel kapcsolatban sem tartja vizsgálhatónak a jogorvoslathoz való jog sérelmét {3147/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [22]–[23]}. Továbbá legutóbb kifejezetten a Bjt. – jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben is alkalmazott – 129. §-a szerinti „új eljárás kezdeményezése” elnevezésű, tartalmában a perújításhoz hasonló jogintézménnyel összefüggésben is arra utalt az Alkotmánybíróság, hogy azzal az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése nem hozható összefüggésbe {3178/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [90] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.14/2016/5. számú végzése és a jogorvoslathoz való jog között – fent idézett gyakorlatával összhangban – az összefüggés hiányát állapította meg.
- [91] 6. Összefoglalva: az Alkotmánybíróság a kifejtettek alapján a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.10/2016/6. számú határozata ellen benyújtott – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, valamint a 26. cikk (1) bekezdése sérelmére alapított –, valamint a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SZfÉ.14/2016/5. számú végzése ellen benyújtott – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére alapított – alkotmányjogi panaszt a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította.

Budapest, 2017. december 12.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1535/2016.

